

Berlin și New York - Expoziții la Muzeul Evreiesc

De Getta Neumann

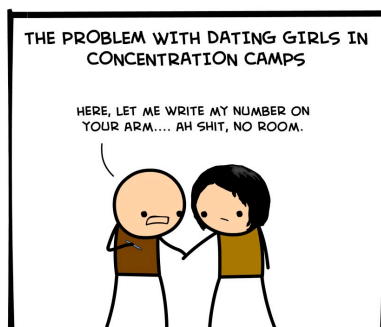
Berlin. Jüdisches Museum. Expoziția „DIE GANZE WAHRHEIT ... was Sie schon immer über Juden wissen wollten” (TOT ADEVĂRUL ... tot ce voiați să știți dintotdeauna despre evrei), inaugurată în 22 martie, atrage o mulțime de vizitatori și stârnește reacții divergente.

Evident că nu e posibil să prezinți TOT ADEVĂRUL, nici să răspunzi la toate întrebările sau să satisfaci toate nedumeririle, așa că titlul deja ia în derâdere încercarea de a pune o etichetă pe specimenul EVREU și este o introducere simpatică în temă. La fiecare pas pe parcursul expoziției sunt afișate întrebări, alese din cele multe notate din 2001, anul când muzeul și-a deschis porțile, întrebări care cer un răspuns, unul singur, o imposibilitate, prin urmare, orice răspuns este fals.

Cum se definește un evreu, cum recunoști un evreu? Sunt Marilyn Monroe, Justin Bieber, David Beckham, Charlie Chaplin evrei?

De ce David al lui Michelangelo nu e circumcis, dar Isus da? Mistere care preocupă desigur pe unii, ca pe acea doamnă care era curioasă să afle dacă se poate coase la loc prepuțul unui evreu care nu mai are chef să fie evreu.

Sunt evreii abili în afaceri, au nasul mare, sunt influenți, inteligenți sau frumoși? Vizitatorul primește la intrare niște fise cu care poate să voteze pentru o caracteristică sau alta. Stereotipurile sunt afișate ostentativ, iar vizitatorul este invitat să se decidă pentru trei adjective care i se par potrivite. Dacă nu intri în jocul propus, nu știi de glumă, ori nu ești *cool* sau nu ești deschis la cap. Fisele se adună cu miile în containere etichetate cu „trăsături caracteristice” ale evreilor. Un tânăr se decide pentru „abil în afaceri”, „influent” și „inteligent”. Își va schimba acest tânăr vederile lui stereotipizate despre evrei după vizita la expoziție ? Sau dimpotrivă, aceste vederi vor fi, în bine sau în rău, cimentate? Câți au forța morală să arunce fisele alături de containere, sustrăgându-se regulilor jocului perfid propus de Muzeul Evreiesc ?

Este permis să povestești bancuri cu Hitler, bancuri pe tema Holocaustului? De exemplu: „E dificil să stabilești o întâlnire cu o fată într-un lagăr de concentrare. Tânărul: Hai să notez numărul meu de telefon pe brațul tău... Ah,

a naibii, nu e loc." Mie îmi îngheață sângele. Dar cum reacționează acela care vine, neștiutor, dar cu intenția cinstită de a afla „Tot adevărul despre evrei”? Sau cel care pune întrebări de genul: „Cum se nasc evreii?” sau: „Cum fac evreii dragoste?” Oare bancul de prost gust va fi înțeles ca atare? Umorul, ah, ce subtil!, al curatorilor va stârni reacții în sensul dorit de ei?

În final, te așteaptă exponatul cel mai interesant. Într-o cușcă sau o vitrină de sticlă, depinde dacă te crezi într-o grădină zoologică sau într-un muzeu de științe naturale, stă pe un scaun, pe un pedestal, un evreu sau o evreică. Iată un evreu viu, în carne și oase - un specimen rar! Respectivul stă de vorbă, satisface curiozitatea vizitatorilor. Exemple de întrebări: „Au și evreii așa ceva ca o Biblie?” Sau: „Nu credeți că a fost o mare greșeală că Aliații (sic!) au fondat statul Israel după al Doilea Război Mondial?” Oare nu există primejdia ca acești oameni de bună credință care s-au rătăcit în Muzeul Evreiesc să se întoarcă acasă și mai dezorientați?

Curatoarea expoziției, Miriam Goldmann, ar fi spus că organizatorii au vrut să provoace publicul și au fost conștienți că anumite aspecte ar putea fi pentru unii revoltătoare sau reprobabile. Poate că aici rezidă problema. Trăim într-o lume în care acordăm atenție senzaționalului, și numai senzaționalului, cu cât mai mai strident și mai penetrant, cu atât mai eficace. Curatorii nu au făcut decât să satisfacă gustul publicului și s-au simțit obligați să șocheze, ca să se facă ascultați. Dar mesajul, fără îndoială ireproșabil, s-a înecat în vacarmul provocărilor. În plus, Muzeul Evreiesc, care deține autoritatea în materie, și-a permis să nu țină cont de ce este „politic corect” în problema evreiască. Bancuri antisemite și stereotipuri și-au găsit locul în acest muzeu, în lumina rampei și a presei, având ca alibi apartenența evreiască a forumului care le expune. Ce este interzis unora, se pare că este permis altora - un exemplu de dublă moralitate.

<http://www.jmberlin.de/main/DE/01-Ausstellungen/02-Sonderausstellungen/2013/ganze-wahrheit.php>

<http://www.zeit.de/video/2013-04/2311120608001/ausstellung-ausstellung-die-ganze-wahrheit-ueber-das-judentum-in-berlin#autoplay>

Jewish Museum. New York. „Six Things”, expoziția inaugurată în 15 martie este un „happy show” creat de Stefan Sagmeister și Jessica Walsh. Totul a pornit de la rezultatele unui studiu despre indexul de fericire în Statele Unite care arătau că evreii, în special evreii religioși, sunt cei mai fericiți din toate comunitățile religioase din SUA. De aici ideea curatorilor de a organiza un „happy show”, cu video despre bălăceli în bulbuci de săpun și alte plăceri senzuale, cu instalații de jocuri interactive, cu îndemnuri spre fericire, singura legătură cu evreitatea fiind acele rezultate surprinzătoare ale sondajului Gallup. Am sentimentul că plăcerea vizitatorilor în New York este mai benefică pentru înțelegerea Celuilalt decât confuzia stârnită în Berlin.

<http://forward.com/articles/174546/why-jews-are-among-worlds-happiest-people/?p=1>